

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési díj: Vidékre postán vagy helyben házból...

Szerkesztői Iroda: Budapest, IV. hímző-utca 1. sz.

Az oroszországi zavargások.

Az Oroszországban napi rendszeres levő zavargások egész mélységökben mutatják mily alapos elégedetlenség uralkodik...

A kényurságok azonban mindig más-kép szoktak gondolkodni a teendő felett, mint a józan biratók. A kényurságok alakulásával egy időse tapasztalás, hogy soha sem saját alattalvólak szívének megnyerése által igyekeznek megerősíteni...

Az orosz császárság is be fog telni az igazsággal. Ez sem lesz képes fenntartani a korlátlan abszolutizmust. A háború, a melyet folytatott, a győzelem, a melyet aratott, nem elég becses anyagok, hogy az orosz társadalom agyában forrongó szabadság eszméket megkösse a császár vértéért.

Ha nem hát a történelem legújára nem változik meg az orosz császár kedvéért; az eszmék hatalma és a kor szelleme sem fordul hátrafelé, mert Szentpéterváron így kellemesebb volna. Már maga a birodalom óriási terjedelme oly jelenség, a mely világtörténelmi tanulságok szerint lehetetlenül teszi tartós fennmaradását.

Az meglehet, hogy régi szellemű és felfogású alattalvólak felett a sok kormányzás és bármilyen kormányzás fenntarthatná hatalmát. Csak hogy az orosz császár alattalvólak sem a régiek többé. Nem olyanok, mint voltak Nagy Péter, s nem olyanok, mint voltak kegyetlen Iván alatt. A mostani

alattalvólak elannyira kezdenek különbözni a régiektől, hogy a csárok egy forradalom esetén rájuk nem fognak ismerni, sem az alattalvólakra, sem a forradalomra.

Nincs a csáznak olyan hadserege, nincs egész birodalmának annyi ereje, hogy a forradalmat lehetetlenül tegye a kényuri rendszer tovább gyakorlása mellett. Drakói rendszábyokkal lehet talán elodázni azért, mert még a népből és katonaságban nincs meg a forradalomnak kellő talaja, de annál iszonyubbab fog az kitörni később, s annál veszedelmesebbé válhat nem csak a császár, hanem a császárság intézményére is.

Igen nevezetes és fontos körülmény az egy nép értelmi jövőjét illetőleg, hogy a tanuló ifjúság, a mely eddig legelőadhatóbb szolgája volt a hatalomnak, mert attól nyert hivatalt, kenyeret, kitüntetéset és érdemet, most sem a börtöntől, sem Sziberiától nem riad vissza, midőn meg kell védeni jogait. Ilyen még Oroszországon nem esett meg, s hogy megeshetett, ebből lehet következtetni a nagy áttalulásra, a melynek Oroszország élébe néz.

Hiába ez ellen a diákok tömeges számúzése. — Utóvégre valamennyit még sem küldik el, mert Oroszország sem nélkülözheti annyi értelmiséget, a mennyi a hivatalok betöltésére szükséges. S ha mégis elküldené valamennyit, az sem áll példátlanul a történelemben, hogy elítelt rabok gyarmatokban teremtik meg a forradalmat, s ez annál tanulságosabb volna Oroszország szempontjából a kényurságokra.

Egyébiránt minden körülmény egybevethet, a forradalom teljes kitörése nélkül is nevezetes és fontos esemény marad, hogy Oroszországban a szellemek forrongásában vannak, mert ez is bátoríthatja és biztathatja a haladás barátait, hogy ne csüggedjenek. Midőn az abszolutizmus ez utolsó vára is inog; midőn az európai kényurságok e védbástyája is alá van kényszerítve; nem messze az idő, hogy friss szellő fogja átlengetni egész Európát. Megtörténhet, hogy azon birodalom fölül fog útnál a hatalmi korlátlanúság végőrája, a honnan hódítások és segélyek által eddig annyi vérszerte az emberiséget. A végzet így boszjúja meg magát a zsarnokságon.

Budapest, január 8.

A bolgár fejedelmi állás betöltése, mint konstantinápolyi levelezőnk írja, nemcsak az orosz udvart, nagykövetséget és Dondukov-Korzkoff herceget foglalkoztatja, hanem a porta és az angol nagykövetség sem hunyja be szemét az eseményekkel szemben, habár mutatja, hogy beunyta.

Oly egyes és egyértelműséggel járnak el, hogy a jelöltek közül, a kiket emlegetnek, maig sem találtak ki, melyik Anglia, a porta és a hozzájuk csatlakozott Románia jelöltje. Pedig arról biztos tudomásom van, hogy kilépnek a sakra jelöltjék mellett, a kinek megválasztására nagy sulyt kívánnak helyezni. Az agitáció most titokban s oly ágensek

által foly, a kiket a muszkák magukénak tartanak és hiszik, hogy jelöltjük érdekében dolgozik. Pronuncirozott angol ágensek nem mennének Stock, a ki fíradhatlanul korteskedett ugyan, de kellemetlenségbe is rántá korteskedését, mert a személyes szabadságán ejtett sérelem miatt erősen foly a tárgyalás a két hatalom közt.

Uj fejedelmi jelöltül a bolgár fejedelemségre Bibescot emlegetik az egykori Moldvaország fejedelmének utolsó fiágát. Mennyi kílátása van, nem lehet tudni; csak azt gyantíják, hogy valahonnan komoly támogatásban részesül, mert erősen korteskednek mellette a szokásos eszközökkel. — Mondják, hogy a bolgárok előkelőbbjei között vannak pártbívei, a mi Oroszországnak és Dondukov-Korzkoff hercegnek nincs nyírája. Ez utóbbi fel is hivattat közlök többet, hogy megkezdéktesse őket a császár nevében, s szívóvra kösse Oroszország jelöltjét, ha ugyan ezt elfogadják a hatalmak, s nem kell más jelölt után látni.

A román követ hazautazása Konstantinápolyból a muszka követség palotában rozsz benyomást tett. Nem tudják megfíjteni okát, csupán csak gyantíják, hogy a Törökországgal megkötendő véd és dacszövetség fontos ügyén kívül, a bolgár fejedelmi választás vezette haza. Mert az orosz követség palotában neszét vették, hogy az angol nagykövetség közbenjárására valami olyas kszül Törökország és Románia között, a mi egyenlő a véd és dacszövetséggel és megvalósulása esetén kegyetlen helyzetbe hozhatná a Bulgáriában levő orosz hadsereget.

A podgoricai kérdés nemcsak a politikai világnak okoz nagy gondokat, hanem a tódszére is ijesztőleg hat. Ha valahol nagy bizonyosan a tódszéken látják a dolgokat helyes világításban. Most Muszkaország azt mondja, hogy csak akkor fogja a tórk területet kúriteni, ha Podgoricza Montenegrónak kiadatik. Muszkaország ilyen jól tudja, miért szaba ezen nehezen teljesíthető feltételt. De ha a podgoricai kérdés el is lesz intézve és ezen vár Montenegró birtokába jut, Muszkaország azonnal fog más trügvet találni arra, hogy ki ne írta az általa elfoglalt tórk területet. Ezelőt kevés idővel bebizonnyult, hogy a muszka csapatok száma nem hogy kisebbitett, hanem inkább szaporítottat. A muszkák végre maguk is bevalóttak, hogy új csapatok érkeztek Bulgarszon át Bulgáriába és Kelet-Ruméliába, de ez azt mondják, csak azért történt, hogy a halál-esetek által ejtett hézagok pótolásának. Muszkaország, ha csálni akar, már jó előre elkészül, mikép mentse ki magát, új nemkülönben Muszkaországban mindennapos eset, hogy a kormány a maga embereit desavouálja; ez ott valóságos rendszeresített tudományává lett.

Egy vén diplomata Francia- és Németországról.

Alig emlíszhetnek még a legszorgalmasabb hírlapírók is arra, hogy valaha egy cikik három országban egyszerre oly rendkívüli feltűnést okozott volna, mint egy „vén diplomata” a „Moniteur Universelhez” intézett levele. Párisban, Londonban és Berlinben egyformán találgatták, ki lehet azon rejtélyes „vén diplomata”, anélkül, hogy fölfedezték. A Moniteur universel szerkesztője becsület szavát adta a titoktartásra és talán érdekébe is áll ez, kivált ha a levél írójától később is vár tudósítást, mert azon szám, melyben e levél megjelent, három kiadást ért s mindig káposzába lett. Az angol újságok, nem különben a német lapok is reprodukálták a cikket. — Némelyek a

levél íróban Gontaut Biron, mások Audiffret-Pasquier hiszik lapangának. Annyi bizonyos, hogy rendkívül jól kell ismernie Francia és Németország legtitkosabb kabinet sakkhuzásait, hogy azokról úgy írjon, mint ir. A cikik írása azon alkalomból eredt, midőn a lapokban felerült a hír, miszerint meg volna a lehetőség arra, hogy miután Németország pénzügye és ipara mindinkább válságosabb helyzetbe jut, Németország Franciaországnak kész volna Elaszst és Lotharingiát visszaengedni néhány milliárd kártalanításért.

A „vén diplomata” francia szempontból ezen eszmét indignációval utasítja vissza. — Azt mondja, hogy lehetetlen egy francziáról feltenni, miszerint belegegyeznek azon tartományok visszavásárlásába, melyeket Németország csak egy birt elarbolni Franciaországtól, hogy azt készületlenségben meglepte, oly gondolat egész Franciaországra nagyon megalázó lenne.

A mit fegyver által meghódított Németország, azt Franciaországnak fegyver által kell visszanyerni. Franciaországnak soha sem lehet szándéka újra megtölteni ellenségei megúrult pénzes ládát.

A mi Elaszst illeti, arról a „vén diplomata” azt tartja, hogy azt Németország semmi áron sem engedné vissza, bár minő nagy összeggel kinalná is meg Franciaországot, mert Elaszst minden Franciaországhozzi ragaszkodása dacára, még is tökéletesen német lakosságú tartomány, melyet két évszázados francia kormányzat nem birt francziásítani.

Nem így áll a dolog Lotharingára néve. Lotharinga lakosai francziák és minden német elismeri, hogy azt hosszú időre nem tarthatja meg, ennek vissza kell esni Franciaországhoz. Németország talán kés is lenne ezen tartományt visszabocsátani azon feltétel alatt, hogy Metz vára erődítési leromboltassanak, mert azt tartja, hogy egy francia invázió veszedelme csak Metz lerontásával szűnnék meg.

1871-ben, ugymond a „vén diplomata”, csak is azon párt érveinek engedett Bismarck herceg, mely azt állította, hogy Metz Németországra néve örökös fenntartás marad s csak is ezen érvek igazolta vette át arra, hogy Favre Gyulával folytatott alkudozásában annyira ragaszkodott Metz és így Lotharinga átengedéséhez. Még azon Versaillesben tartott államtanácsban is, mely a békealkudozások megkezdése előtt Vilmos császár emlékelete alatt összehírt, Bismarck sokáig ellenelozte Lotharinga elfoglalását és nagyon is akarata és politikai előrelátása ellen egyezett belé.

Bismarck herceg azóta is számtalanszor ily értelemben nyilatkozott magán társalgásokban s a „vén diplomata” a többek közt idézi egy magyar államférfival ezeltől három évvel tartott párbészédet, mely alkalommal kifejté ezen ur ember előtt, mennyire ellenelozte Lotharinga annezióját csupán stratégiai szempontból. — Ha lehetséges volna, — ugymond Bismarck, — Németország becsülete és méltóságával megegyeztetni, és ha biztos lehetnék arról, hogy Franciaország későbbi nemzedékei öszintén és minden utogondolat nélkül meg tudnák nekünk bocsátani katonai sikerünket Franciaországban és megnyerhetnénk barátságát és szövetségét szomszédainknak a háború előtti határok visszaengedése által, akkor én, mint jó német hazafi első lennék, ki a császárt igyekezném rá bírni és a német nemzetnek bebizonnyítani, mennyire előnyös ezen barátság és a tolmács pedig mellé áll, mintha árplná. Jerikőhöz hasonló dolgok beszél a báró kimeríthetetlen gazdagságáról, óriási nyerveiseiről és arany szivéről, miköztt mindenké a szikrázó gyémánt mellőt nézi. A báró a tolmács segélyével elmondja, hogy három napi itt tartózkodása merő elbájolás, hogy soha sem tetszett neki még egy semmi, mint ez a kedves város, és nem lehetetlen, hogy megtelepszik itt. Egész határozottan kéri a tisztelt urakat, ha netán egy cinsos palotáról tudnának valamit, melyhez nagy istálló is van építve, meg park övezti; tehát egy ilyen palotáról értesítsék őt barátságosan. — Képzélek csak uraim, — mondja Jerikőh, körbe kinalva szivaros tárcsáját. — Ő méltósága tegnapielőtt egy exelenciás hejven volt estlyén. Ő exelenciája nevét bizonyos okoknál fogva nem mondom meg. A báró barátom feltűzött a nyak-kendőjébe egy 50,000 frtos mellít, a mit a china császáról kapott ajándékba. Bizonyosan tudja, hogy a nagyszerű mellít mikor a terebe lépett, meg rajta volt. De úgy éjfel körül elvezett. Meglehet, valamelyik pamiag redőjébe tévedt, meglehet valami eselőd talalta meg. De ő méltósága egyetlen szót sem szólt, mert hát uraim, ha elő nem kerül, még az ártatlan eselődöket is vallatás alá fogják és elcsapják, nem is említhe, hogy s jelen voltak is mily nagyon, de ugyan kellemetlen lenne az egész mellít. Ilyen ember a báró. Bolondság ugy-e, de ő ilyen. Moudom, hogy a tí 50,000 frtot ért a china császár ajándéka volt. E történet mindenkinet tetszett, épen úgy, mint a most kúthó gyémánt mellít, s hatalmas bamaulat és nagyszerű fogalmak ébresztett ama férfit felől, ki éket látogatásául szerezéselteti.

mindenkire kölcsönös vonzalom fűz össze. Örömmünkre szolgál, ha nagyságod e vonzalmunkból minél gyakrabban kívenni méltóztatik a megillető részt s biztosítom, hogy tárt szívet kínáljuk.

Ama bárszonyos az ö köhített egyet, s többen mélyen behúzták nyakokat a gallér közé, mert ez az üdvözet semmi más nem volt, mint az az üdvözet, melylyel Petrus ur oly nagy hatással fogadta a legutóbbi közgyűlésen ő méltóságát, az elnököt. De hát a nem közönséges embereknek meg van az a balvézetük, hogy nagyságuk mértéke mindig változik, valahányszor más nagyságok is megjelennek mellettük; vagy vesztenek, vagy nyernek a kutató szemek és a közvélemény előtt; a maguk állapotában csak a köznapjak képesek állandóan megmaradni.

Ő nagysága, Jerikőh ur csupa elegancia. Diszkótés a legfinomabb porviven postóba, aranyozással és keményítővel. Redőlten és sima, mint valami ék, mely beillesztett akármilyen tuskó széthasogatására. Nem is nagy, nem is kistiny hanem az alkalmazkodás legszerencsésebb alakja, valamivel nagyobb a kistinyekénél, de elég csontos a nagyobbak mellé. Szábszárszerűleg, eleganciai heraldika szerint van rajta felosztva minden: a hóhérs és fekete részlet, a gallér, az ing eleje, a kesztyű, a finom kabát, a nadrág, aztán ragyogó mellít és cipő. A Gyárás által felhozott mulat lehetetlen volna megfejteni a mult legavatottabb heralikusának is, akár mennyire tisztában legyen a nemzetiségek és származások eredendő jegyeinek családi fölismérésében. Kifogástalan, előkelő jelenség, mozgása is oly könnyű, oly ruganyos, mint az edzett acélé, s még redőt sem okoz a ruházaton és oly lekötőleg összes nyilvánulásában, hogy a merre fordul, fejének egyetlen billentését azonnal sok más fej tökéletes meghajlása viszonzozza. A hoszkúrák arzon állandóan ott van a beretva friss és homályos kékségű nyoma, a mi egy urnál épen olyan uras, mint egy bakánál parasztos. Az övenen tán tul is levő arcon nincs állandó más e havaságon kívül, kivéve az erősen hajlott vékony ortt. Minden izom mozog, változik, mint a szélhábor-gatta tó képe.

A vaj színt keztűs kéz hosszasan tapad mindenkihez hasonló vonzalom fűz össze. Örömmünkre szolgál, ha nagyságod e vonzalmunkból minél gyakrabban kívenni méltóztatik a megillető részt s biztosítom, hogy tárt szívet kínáljuk.

Petrus ur kezére, majd tovább furakodik, más kezé után, oly mozgalmassággal, mintha nem is kezeiket fogdosna, hanem tőréselne.

— Ezerszer bocsánatot kérek, szerzem. Ez a barátságos kör kimondataatlanul vonz engemet, s ha szászoros és mindennapi teendőim nem tartásának nyakon fogva, nagyon sokszor alkalmatlankodnám önöknek, drága uraim. Milyen pompás színdoban van Petrus ur. Mennyi jó ismerős! Ah, a doktor ur! Jó estét Wolf ur? Jó estét. Az ég áldja Kájanthó ur. Hogy van? Es őnt is, meg őnt is — az ég áldja meg.

A másik két nem kevésbé elegáns ur ez alatt feszessen áll. A ki elől van, (magas, szőke ur, vöröses fofaszkállal és fehéres szőke rövid hajjal, s kabátja gallérján apró, színes szalagokkal), személpöttyöt tesz homloka bolhajtása alá; a mögötte levő azonban (a ki olyan fekete, mint egy silhouette) nem néz semmi felé, csak ott dermed, mint valami karó.

Barátom, Ensmoheden báró, — szól Jerikőh rámutatva a hosszu, szőke férfúra, ki meghajtja magát. — Svéd báró, roppant gazdag, kitűnő műveltségű férfit, a mit jelenlétében is bátran elmondhatok, mert csak svéd nyelven beszél meg fínnál. Az a másik ur a tiktára és a tolmács. Tapasztalatok végett utazik. Bejárta már Kínát is, Könyűt neki. Azt mondják, hogy a leggazdagabb svéd az egész világon. A felesége egy orosz hercegnő volt, de meghalt. Ha látánk őket, mikor kiegyeljeníti számláját a hotelben, vagy fölteszi rendjeleit! Én mondtam neki: barátom, ha ön igaz otthonában akarja látni a mi polgárainkat, jöjjön el velem a bazsálkom-utczába egy negyed órára. Reménylen, nem fogják rozsz néven vonni tőlem? Mindenki morgott és zúmogott: „ah dehogya.” Petrus azonnal köszöntötte a bárót német nyelven. A tolmács pedig elkezdett beszélni csodálatos nyelven, a mi az egész jelenetnek oly előkelő színt adott. Meg volt hatra mindenké: s a szemek mind a bárót vizsgálták, a ki annál csodálatra méltóbb lény, minél inkább idegen.

Petrus bevezet az előkelő látogatókat a trónterembe, fölajánlja saját trónját, melyet hosszu vonakodás után végre Ensmoheden báró foglal el.

betűnő volt bizonyos alátomos szándék, melylyel az öreg ur előtől csodásan egy lapot, kifordítva azt belső hátsábjára.

Körülbélő 30 éves lehetett, hosszú szőke hajjal, búz tekintetű kék szemekkel, s azokkal oly sokszor nézte a lámpát, mintha a petroleum fényesége mindennél jobban érdekelné. Majd imént fölvette a lapot, rá függesztette szemét s újra az öreg ur kezébe helyezte. Hosszas idő telteig így, hanem az öreg csak olvasott. Vegras a fiatal ember egy jegyzőkönyvet s írót vett elő, s rajzolgatni kezdett. — Ebbe a foglalkozásba aztán egészen elmerült. Utóljára is Gyárás ur letette a hírlapot, mire a fiatal ember egy véletlennek látszó mozdulattal egészen elbea tolt azt a másik lapra.

— Szép dolgok, szép dolgok, — szólalt meg Gyárás. — Sikksztás, váltóhamisítás, öngyilkosság, s micsoda aláírástások a törvényszéki rovatban. Az én időmben ezekből egy is elég volt tíz esztendőre. Elborzad az ember, ha a lapokat olvassa.

— Néha egyből is akad bennök, — felelt csendes hangon a fiatal ember. — Én soha nem olvasom a törvényszéki rovatot. Más egyebet kereselek.

Gyárás csakugyan fölvette a kezébe járszott lapot, olvasni kezdett tovább, a fiatal ember pedig annál buzgóbban rajzolgatott könyvébe. — Gratulálók, gratulálók fiatal ember! — kiáltott föl egyszerre Gyárás, szomszédjához fordulva. — No ez már valami. Meg van ám itt jó dicsőre én is, meg a festménye is. — Tegnapi állítottam ki, — válaszolt neki tüzesedett arccal a fiatal ember. — Nem a legjobb világításban van helyezve, de a jó helyeket nem is adják kezdőknek. Egy kis leány, Gyárás ur, a ki virágokat tép a mezőn. Ugy gondolom, hogy jó, vidám arcz, s talán igazza van annak a lapnak, hogy kifejező arcz is. Csak megvárszrolná valaki. Ára kétezer forint. Istenem, olyan eskélyiség ebben a percentses örvénylésben, a mi itt körül fogja az embert, és mégis! — A fiatal ember sohajtott és hevesen zsebre dugta jegyzőkönyvét, aztán megint a petroleum-lángokat nézte. (Folytatás következik.)

AZ „EGYETÉRTÉS” TÁRCZÁJA.

A Z S E B. REGÉNY KÉT KÖTETBEN. ÍRTA KAZÁR EMIL. ELŐS KÖTET. Az emberek és a levegő. (Folytatás.)

Látva, hogy a körbeli hatalmasság mily érdeket tanúsít egy érkező írást, képzélni lehet, hogy ama hatalmasság alárendeltjeiben mily természetű várakozás ébredt föl rögtön, s mily értelme közt kezdtek igazgítani a nyakkendőit, be és kigombolni a kabátot, végig simogatni tenyerökkel öltönyüket, lecsapdosni a port a csizmákról és lehetőleg az első szobába tolni a csizmákról és legelőleg az első szobába tolni. Mindez az izgalmas jelenetek természetes rohamosságával történt, sokkal inkább, mint a füst elvonulása a kúrtól alaklokban; valamint az izgalmas jelenetek természetessége volt az is, hogy a körbeli fiókók és gazemberek (összesen hármán) mindnyájan kirohantak egy-egy stearin gyertyával, s mindenik a másira bízta, hogy tisztességesen kabátot, meg egyéb tisztességes holmit öltösn, ha akad.

Minden szem az ajtóra tapadt, mint a szin-padi függönyre, ha csöngötenek. A gang rozsol le-szegett deszkáin léptek, csizmák ropogása hallatszott, s Petrus ur fölkiáltott: „Többen vannak!” A következő pillanatban két fekete vagy gazember nagy robajjal kúrtára az ajtót, s ime, belépett ő, a kiről Gyárás azt mondta egy félóra előtt, hogy hagymaszagú és nyíratlan fejtől volt egykor; és ő utána még jött más valaki, azután egy harmadik valaki, s csak ezután tört föl még egy gazember, magasra fölartott egyetlen gyertyaszálal.

— Mitől szerencsés, mind meglepés! — kiáltott Petrus oly cinsos hajlángossá, hogy kü-lönbet kívánni sem lehet ilyen kövér úrtól, de egy-önöm úrtól annál inkább megvárható. Üdvözlöm nagyságodat a szférán körben, hol

Lapunk mai számához fél ív mellékelve van csatolva.

